Open brief aan Minister Beenders en de Belgische samenleving

De shift van slachtoffer naar pleger.

11 september 2025

Geachte Minister Beenders en beste medeburgers van dit land,

Met waardering hebben wij bij Punt.vzw uw betrokkenheid gehoord in *De Afspraak* van 10 september. Uw erkenning dat seksueel geweld een “veelkoppige draak” is, getuigt van inzicht in de complexiteit van het probleem. Wij delen uw voluntarisme, maar willen tegelijk onze bezorgdheid uiten over de piste van legalisering van pepperspray, ook al zou het maar een klein onderdeel van uw totaalaanpak zijn.

Eén alinea willen we wijden aan de **pepperspray**. Wij vragen u om deze tijd en middelen te besparen en anders in te zetten. Het is geen structurele oplossing, legt de verantwoordelijkheid bij het slachtoffer en draagt daardoor een extra argument voor victim blaming bij slachtoffers in zich. “Hoezo, je droeg geen pepperspray bij je?”. Bovendien schept het een **vals gevoel** van veiligheid, want de kans dat je in het paniekerige ogenblik van de aanval je pepperspray nog efficiënt kan inzetten, lijkt ons niet zo groot. Zijn wij de enigen die in deze piste ongemakkelijke parallel herkennen met de **wapenwetgeving in de Verenigde Staten**. Daar wordt het gevoel van veiligheid ook -foutief- gelinkt aan het recht om jezelf te bewapenen. Maar de realiteit toont dat meer wapens niet leiden tot meer veiligheid — integendeel, ze leiden tot escalatie, misbruik en tragische incidenten.

Liever wijden we meer alinea ‘s aan uw **“veelkoppige draak”** en de correcte oplossingen zoals voorgesteld door onder andere Kolonel Housen (waarvoor dank, kolonel). Want dan praten we over oorzaken en (potentiële) plegers; niet langer over wat de slachtoffers kunnen of moeten doen.

Dat is onze belangrijkste vraag: **MAAK DIE SHIFT VAN SLACHTOFFER NAAR PLEGER.**

Al zes jaar neemt **Punt.vzw** de moedige taak op zich die tot vandaag een blinde vlek blijft in het overheidsaanbod als het gaat over seksueel geweld: preventie en nazorg. Dit weten u en uw collega ‘s, mijnheer de minister, want wij kwamen al bij

velen van u op audiëntie om de problematiek uitvoerig en helder toe te lichten. Helaas volgde er tot vandaag geen aanbod tot financiering op bovenlokaal niveau. Dat Punt. tot vandaag wist te overleven, is voorlopig hoofdzakelijk te danken aan de stad Antwerpen en de vele individuele gulle gevers in dit land, waarvoor dank!

Wij pleiten voor een **integraal beleid** dat de draak bij de kop vat:

1. **CENTRALISEER EXPERTISE en zet de beperkte middelen correct in.** 80% van seksueel geweld gebeurt door een bekende: een (ex-) partner, familielid, leerkracht, begeleider,.... Niet iemand op wie je je pepperspray richt. De 'griezel in de bosjes' is maar een klein kopje van deze draak. Hier helpt alleen inzicht in de dynamiek van zulke daders: preventie dus. Zet daarom de middelen in waar je het meest impact genereert en niet op de niches.

2. **Preventie via onderwijs**: Onze uitstekende leerplicht tot 18 jaar, biedt de uitgelezen kans om àlle jongeren van kindsbeen af, ongeacht hun achtergrond en thuissituatie, goed vertrouwd te maken met het aangeven en respecteren van grenzen, met het idee van toestemming en het omgaan met afwijzing, met het foute stereotype dat het eergevoel het belangrijkste is wat mannelijkheid te bieden heeft, met het opnemen voor elkaar en elkaar aanspreken op ongewenst gedrag. Het doorbreekt het schadelijke taboe van de stilte. En als de collega van onderwijs niet thuis geeft, financier dan aanbieders van zulke vormingen die kunnen langsgaan in progressieve scholen, verenigingen, bedrijven en andere organisaties.

3. **Preventie via vroege screening, behandeling en betere opvolging:** Sommige potentiële plegers kunnen geholpen worden nog voor ze een slachtoffer maken. Vroege screening, hulp en begeleiding aan potentiële plegers (in plaats van demonisering) en betere opvolging van daders van SGG voorkomen nieuwe slachtoffers.

4. **Preventie via maatschappelijke bewustwording**: Inzichtelijke campagnes die focussen op een positieve mannelijkheid, op toestemming, op grenzen aangeven en erkennen, op (misplaatst) eergevoel en beter omgaan met afwijzing, zijn *key*. Het heeft geholpen tegen dronken rijden (Bob), tegen roken, zwerfafval, energiebesparing,.... Het zal ook helpen bij SGG. Raadpleeg liefst eerst experten zoals Punt.vzw.

5. **Preventie dankzij gerechtelijke daadkracht**: Snellere opvolging van klachten, betere bewijsverzameling, slachtoffers recht geven op een advocaat en gespecialiseerde magistraten, waardoor de straffeloosheid van seksueel geweld drastisch afneemt, heeft ook een preventieve werking.

6. **Preventie door veilige publieke ruimte**: Meer verlichting, camerabewaking waar nodig en meer zichtbare aanwezigheid van politie verhoogt het veiligheidsgevoel en werkt preventief.

7. **Nazorg: Snelle en toegankelijke hulpverlening**: Met tal van laagdrempelige meldpunten en het uitbreiden van de Zorgcentra na Seksueel Geweld, levert de overheid een prachprestatie in eerstelijnszorg, waarvoor dank. Nu die tweedelijnszorg nog, door de erkenning en financiering van bijvoorbeeld lotgenotenwerking.

Seksueel geweld is geen individueel probleem, maar een maatschappelijk falen. De oplossing ligt niet in het uitrusten van vrouwen met wapens, maar in het uitrusten van onze samenleving met kennis, inzichten, moed, middelen en visie.

Wij hopen dat u deze brief leest als een uitnodiging tot dialoog en samenwerking. Punt.vzw staat klaar om mee te denken en te bouwen aan een beleid dat de shift helpt verleggen. Benieuwd welke minister de middelen uittrekt om -net als Sint-Joris- het veelkoppige monster effectief te bekampen.

Met hoogachting,
Ann De Cnodder
Algemeen Directeur, Punt.vzw